

TIEDOTE YLÄKOULUN PÄIHDEKYSELYN 2024 TULOKSISTA

Haluamme välittää teille huoltajille ja koulun henkilökunnalle yhteisen tiedotteen koskien yläkoululla ja lukiolla tehtyä päihdekyselyä helmikuussa 2024. Samantapainen kysely toteutettiin viime vuonna ja kysely toistetaan vuosittain.

Nuorten keskuudessa on tullut valtakunnallisestikin esille nuuskaan liittyvää kokeilua sekä käyttöä. Nuorisotoimi on kouluttanut nuorisovaltuustolaiset Ehyt ry:n mallin mukaan Nuuska-agenteiksi, jotka ovat käyneet pitämässä nikotiini aiheisiä tunteja 5.lk - 9.lk ja tämä on koettu hyväksi toimintamalliksi, joka on jo vakiintunutta toimintaa nuorten keskuudessa tehdystä ehkäisevästä päihdetyöstä. Nuorisotoimi käy vuosittain ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 sekä yläkoululla että lukiolla pitämässä ehkäisevän päihdetyön merkeissä yhden oppitunnin.

Päihdekyselyyn vastasi 83 (74) yläkouluista. Kyselyssä tiedusteltiin tupakoinnin, nuuskaamisen, raha- ja digipelaamisen, alkoholin ja huumausaineiden tilannetta sekä onko näitä kokeiltu. Suluissa olevat lukemat ovat viime vuoden tuloksia, jolloin vuosittainen vertailu on helpompaa. Alla keskeisimpiä tuloksia

- Säännöllisesti tupakavien määrä oli 1 (2). Tupakointia ilmoitti kokeilleensa 7 (6) vastaajaa ja 5 (4) vastaajaa vastasi käyttävänsä vain viihteellä. 69 (60) vastaajaa ei tupakoi laisinkaan.
- Nuuskan säännöllisiä käyttäjiä oli 4 (4). Kyselyssä 3 (3) myönsi kokeilleensa, mutta ei käyttänyt säännöllisesti. Kaksi vastaajaa kertoi käyttävänsä nuuskaa vain viihteellä.
- Sähkötupakkaa kertoi käyttävänsä 2 (2) vastaajaa, kokeilleensa 5 (3) ja vain viihteellä käyttäviä oli 3 (3). Kuusi vastaajaa kertoi, ettei käytä säännöllisesti.
- **Nikotiini tuotteita** (tupakka, sähkötupakka, nuuska, nikotiinipussit, nikotiinikorvauustuotteet) **koulupäivän aikana kertoi käyttävänsä 2 (3) vastaajaa ja 3 (3) ei käytä päivittäin.**
- Rahapelaamista (rahapeliautomaatit ja netissä olevat rahapelit) oli kokeillut 6 (7) ja 2 (1) kertoi pelaavansa säännöllisesti. 2 (2) vastaajaa kertoi pelaavansa kerran kuukaudessa tai harvemmin ja 2 vastaajaa kertoi pelaavansa useamman kerran kuukaudessa (0).
- Digipelaamista (tietokone-, konsoli- tai mobiilipelit) oli kokeillut/ei pelaa säännöllisesti 3, useamman kerran kuukaudessa pelaa 5, useamman kerran viikossa pelaa 17 ja päivittäin pelaa 34 vastaajaa. Vastaajista 19 ei pelaa ollenkaan.
- Vastaajista 10 (7) kertoi käyttävänsä alkoholia. Kyselyn mukaan 11 (20) ei käytä alkoholia säännöllisesti, mutta on kokeillut. 8 (10) vastaajaa kertoi käyttävänsä alkoholia 1-4krt/kk ja tätä useammin 2 (0) vastaajaa. Vastaajista 11 (10) kertoi käyttävänsä alkoholia harvemmin ja 62 (54) vastaajaa ei käytä alkoholia ollenkaan
- **Lääkkeitä päihdetarkoituksessa käyttää säännöllisesti 2 (1) vastaajaa, 1 oli kokeillut / ei käytä säännöllisesti.**
- **Kannabista (marihuana/hasis) käyttää säännöllisesti 1 vastaajaa ja 1 kertoi käyttäneensä muutamia / useita kertoja.**
- **Muita huumausaineita kertoi käyttävänsä 2 (2) vastaajaa.**
- Kysyttäessä, miltä olosi tuntui päihteiden vaikutuksen alaisena, vastattiin seuraavaa:
 - rentoutuneelta 12 (8)
 - miellyttävältä 8 (1)
 - **epämiellyttävältä 2 (3)**
 - energiseltä 7 (4)
 - huolettomalta 9 (4)
 - **sekavalta 4 (2)**
 - **ahdistavalta 2 (0)**
 - **sulkeutuneelta 1 (0)**
 - hermostuneelta 3 (0)
 - **itsetuhoiselta 1 (0)**
- **14 vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää/on käyttänyt huumausaineita.** 13 vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät huumeiden käyttöä lähipiirissä.
- **15 vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää runsaasti alkoholia.** 9 vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät runsasta alkoholin käyttöä.

- Kysyttäessä, tietääkö, mistä huumausaineita saa, 5 (10) vastaajaa vastasi tietävänsä. **6 (4) vastaaja tiesi mistä Rautalammita saa huumausaineita.**
- **10 (19) vastaajaa tiesi koulusta jonkun, joka on kokeillut/käyttää huumausaineita ja 25 (11) epäilee jonkun käyttävän/ kokeilevan.**
- **10 (15) tiesi ja 13 (8) epäilee tietävänsä jonkun koulusta jonkun, joka välittää päihteitä alaikäisille.**
- **Perhe- tai lähipiiristä oli välitetty päihteitä 4 (3) vastaajalle.**

- Kysyttäessä tuntemuksia viettäessä aikaa päihtyneen henkilön, vastattiin seuraavaa:
 - pelottavalta 4 (1)
 - ahdistavalta 11 (6)
 - jännittävältä 6 (2)
 - hauskalta/naurettavalta 11 (9)
 - neutraalilta 16 (20)
 - surulliselta 1 (0)
 - kuvottavalta 4 (0)
 - ikävältä 7 (0)
 - olen myös itse ollut heidän seurassaan päihtynyt 7 (1)

- Kysyttäessä miksi on kokeillut/käyttänyt päihteitä, vastattiin seuraavaa:
 - kaverit suostuttelivat 6
 - **halusin kokeilla 17**
 - kaipasin jännitystä 4
 - halusin saada pään sekaisin 3
 - halusin paeta pahaa oloa 6
 - **halusin nollata ajatukset 7**
 - **halusin pitää hauskaa 12**

Vastaajista 34 (19) ei tiedä mistä hakea apua, jos oma tai läheisten päihteidenkäyttö askarruttaa.

Tämän vuoden kyselyssä nousi esille alkoholin kokeilun ja käytön hieman lisääntyneen yläkoululaisilla sekä heidän kokemuksestansa lähipiirissä olevasta sekä epäilystä runsaasta alkoholin käytöstä ja huumausaineiden käytöstä. Kuitenkin ajan viettäminen päihtyneen henkilön seurassa kuvautui kyselyssä negatiivisena.

Kysyttäessä suhtautumista päihteiden käyttöön useat vastasivat, etteivät koe ”päihteiden käytössä olevan mitään järkeä”. Myös kokemukset omasta olosta päihteiden vaikutuksen alaisena nostivat esille päihteiden käytön pahan olon poistoon.

Kyselyn vastauksista toivotaan keskustelua nuorten kanssa kotona.

Varhainen puuttuminen on yksi tärkeimmistä keinoista päihdeongelmien ennaltaehkäisyssä. Nuorten onnellinen ja turvallinen tulevaisuus on meidän aikuisten yhteinen vastuu. Haluamme muistuttaa, että päihteiden välittäminen alaikäiselle on rikos. **KOKO KYLÄ KASVATTA**

Mikäli teillä herää kysymyksiä nuoren tai omasta päihteiden käytöstä, voitte ottaa yhteyttä alla oleviin henkilöihin.

Etsivä nuorisotyöntekijä Nora Taurén p. 040 135 4922, nora.tauren@rautalampi.fi

Vapaa-aikasihteeri Inna Kääriäinen p. 040 576 5952, inna.kaariainen@rautalampi.fi

Terveisin Nora ja Inna, nuorisotoimi